

НАПРЯМ 2. СУЧАСНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІЗ КЛАСИЧНИМИ ТРАДИЦІЯМИ: РЕФОРМИ ТА ВИКЛИКИ

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-355-5-3>

Хоменко С. В.,

*старший викладач кафедри слов'янської
та романо-германської філології*

*Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського
м. Київ, Україна*

ДИСТАНЦІЙНА ФОРМА ОСВІТИ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Одним з наслідків реформування освіти у вищих навчальних закладах в Україні є дистанційна освіта.

В сучасному світі майже у всіх навчальних закладах існує можливість отримувати знання та освіту дистанційно.

Швидко розвиваються науково-методичні основи дистанційного навчання.

Розвиток дистанційного навчання буде продовжуватися і вдосконалюватися із розвитком інтернет-технологій і вдосконалення методів токої форми навчання.

За концепцією розвитку дистанційної освіти в Україні дистанційна освіта – це форма навчання, рівноцінна з очною, вечірнього, заочною та екстернатом, що реалізується, в основному, за технологіями дистанційного навчання [1].

Дистанційне навчання – це технологія, яка базується на принципах відкритого навчання, широко використовує комп'ютерні навчальні програми різного призначення та створює за допомогою сучасних телекомунікацій інформаційне освітнє середовище для постачання навчального матеріалу.

Дистанційна освіта передбачає активне спілкування між викладачем і студентом за допомогою сучасних технологій та мультимедіа. Така форма навчання охоплює широкі шари суспільства та стає важливим фактором його розвитку. Слід ще раз підкреслити, що дистанційне навчання не є антагоністичним щодо очної та заочної форм навчання. Воно природно інтегрується в ці системи, доповнюючи й розвиваючи їх, що сприяє створенню мобільного навчального середовища.

Освіта дистанційно дає змогу: вибирати зручний час, місце і темп навчання кожному учневі; підвищити свою кваліфікацію, придбати спеціальність без відриву від дому і роботи; здобувати вищу дистанційну освіту особам, які не мають можливості здобути традиційну освіту (віддаленість від навчального закладу, хвороба, специфіка роботи і т.д.). Сучасні інформаційні освітні технології дозволяють вчитися незрячим, глухим і страждаючим захворюваннями опорно-рухового апарату. Дистанційне навчання надає доступ до нетрадиційних джерел інформації, підвищує ефективність самостійної роботи, дає абсолютно нові можливості для творчого самовираження, знаходження та закріплення різних професійних навичок.

Навчання з переважною самостійною роботою відоме давно. У нашій країні воно називалося «заочним», на Заході – «кореспондентським», або «дистанційним» (The Distance Education and Training Council – існує з 1926 року) [2].

У вітчизняній літературі неодноразово розглядалися проблем становлення та розвитку дистанційного навчання в Україні [3]: у межах усєї країни – в працях Б. І. Шуневича, Г. Яценка [4]; на рівні конкретного навчального закладу – у працях С. Степаненка, В. Ю. Стрельнікова [5].

На сьогодні дистанційна освіта в Україні набуває все більшої актуальності. Причина такої популярності полягає в перепідготовці і підготовці максимальної кількості фахівців по всій території України з використанням мінімальних коштів. За результатами соопитування серед випускників шкіл України з'ясувалося, що 65 % респондентів бажають здобути вищу освіту. Тимчасом, діюча система вищої освіти дозволяє прийняти на денну і заочну форму навчання тільки 35 % майбутніх студентів. Як наслідок, майже половина охочих не потрапляє до ВНЗ.

Успішне впровадження дистанційної освіти в Україні сприятиме підвищенню якості і рівня доступності вищої освіти, інтеграції національної системи освіти в наукову, виробничу, соціальноусупільну та культурну інформаційну інфраструктуру світового співтовариства.

У світі накопичено значний досвід реалізації систем дистанційної освіти. У США в системі дистанційної освіти навчається близько одного мільйона осіб. Дистанційна освіта розвивається й в інших регіонах світу. Як приклади можна навести Китайський телеуніверситет (Китай), Національний відкритий університет ім. Індіри Ганді (Індія), Університет Пайнам Ноор (Іран), Корейський національний відкритий університет (Корея), Університет Південної Африки, Відкритий Університет Сукотай Тампаріат (Таїланд), Університет Анатолу (Туреччина) [6].

Розробкам дистанційного навчання в зарубіжних країнах приділяється також належна увага в педагогічній теорії та практиці,

зокрема проблемам сучасного стану та перспективам розвитку, педагогічному та інформаційному забезпеченню.

Існують деякі важливі проблеми та недоліки дистанційної форми освіти в Україні. Тут варто виділити недостатній безпосередній контакт між персональним викладачем та дистанційним студентом через надзвичайну професійну завантаженість вітчизняних педагогів. Студенти закордонних дистанційних курсів можуть отримувати відповіді на свої листи вже через кілька годин, оскільки викладачів в країнах зі значним досвідом впровадження дистанційної освіти набагато більше, ніж студентів. На жаль, в Україні склалася протилежна ситуація – бажаючих отримати дистанційну освіту у нас багато, а досвідчених викладачів, знайомих з новітніми технологіями дистанційного спілкування, бракує.

Велика кількість фактів, прикладів наведених вище показують необхідність створення і розширення дистанційного навчання в Україні, як невід'ємний фактор розвитку кваліфікованого, інтелектуального, високопрофесійного і здорового суспільства.

Список використаних джерел:

1. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні. Затверджено Постановою МОН України В. Г. Кременем 20 грудня 2000 р. URL: https://vnmu.edu.ua/downloads/other/konc_gov_dystan_osv.pdf (дата звернення: 05.10.2023).

2. Проблеми впровадження дистанційної освіти в Україні. URL: <http://edu.minfin.gov.ua/LearningProcess/RemoteEducation/Pages/>

3. Хассон В. Дж. Критерії якості дистанційної освіти / В. Дж. Хассон, Е. К. Вотермен. *Вища освіта*. 2004. № 1. С. 92–99.

4. Шуневич Б. І. Дистанційна освіта: теорії індустріалізації викладання. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2002. № 5. С. 45–50.

5. Степаненко С. В. Про трансформацію системи заочної освіти в умовах інтеграції в Європейський освітній простір. *Вища школа*. 2007. № 2. С. 31–37.